

Educación
na Xustiza,
Solidariedade e
Paz en La Salle

Documentos de desenvolvemento do Marco de Evanxelización
Misión Pastoral - Distrito Arlep

Sobre este documento

- Elaborado polo Equipo de Distrito para a Educación en Xustiza, Solidariedade e Paz.
- Revisado pola Comisión de Pastoral e polo Equipo de Animación do Distrito.
- Aprobado polo Consello de Distrito da Misión Educativa Lasaliana (2 de xuño de 2023).
- 📍 Calle Marqués de Mondéjar, 32. 28028 - Madrid.
- ✉ pastoral@lasalle.es
- 🌐 www.lasalle.es
- 🐦 [@sallepastoral](https://twitter.com/sallepastoral)
- 📷 [@sallepastoral](https://www.instagram.com/sallepastoral)

Índice

●	Proxecto marco de Educación na Xustiza, Solidariedade e Paz	
●	1. Por que este proxecto?	... 5
●	2. Desde a nosa realidade lasaliana	... 7
●	3. Xustiza, Solidariedade e Paz	... 8
●	4. Tres grandes principios inspiradores	... 9
●	5. A importancia do voluntariado	... 11
●	Para afondar	
●	2A. O compromiso de La Salle coa Xustiza, Solidariedade e Paz	... 13
●	3A. Que queremos dicir con Xustiza, Solidariedade e Paz	... 19
●	4A1. Desde a Doutrina Social da Igrexa	...25
●	4A2. Desde o principio de «Cidadanía global»	... 33
●	4A3. Modelo de desenvolvemento	...41
●	4A4. Desde unha aprendizaxe comprometida coa realidade	... 45
●	5A. Desde a iniciación ao voluntariado	... 49
●	Anexo: Organización da educación na Xustiza nas obras educativas	... 53
●	Bibliografía	... 58

Accede a este documento e á súa versión interactiva na páxina web <https://jusp.lasalle.es>

«Xesús chamou os seus amigos e díxolles: Sabedes que no mundo os gobernantes teñen sometidos os seus súbditos e os poderosos impoñen a súa autoridade. Non será así entre vós; mais ben, quen entre vós queira chegar a ser grande que se faga o voso servidor; e quen queira ser o primeiro, que se faga o voso escravo. O mesmo que este Home non veu a ser servido, senón a servir e a dar a súa vida como rescate de todos».

Mt 20, 25-28

Mira más
allá para
comprometerte

1.

Proxecto marco de Educación na Xustiza, Solidariedade e Paz

Por que este proxecto?

O *Proxecto de Misión* de La Salle no Distrito Arlep (2012) lembra que «*nos sentimos comprometidos a denunciar e dar resposta ás situacións de pobreza e inxustiza tanto na nosa contorna como nos países empobrecidos*». Hai diversos medios para canalizar esta inquietude, tanto nas ONGD lasalianas como nas obras educativas e socioeducativas e diferentes plans formativos ao redor da educación na «*xustiza, solidariedade e integridade da creación, dentro e fóra do currículo educativo, que fomentan a acción social solidaria e o voluntariado*»¹.

Desde a orixe de La Salle, a opción pola educación na xustiza manifestouse na atención aos alumnos con máis dificultades, respostas educativas ante as situacións de pobreza e a vulnerabilidade social, atención á diversidade, aulas de integración, reforzo e apoio escolar, axudas a familias con necesidades, promoción e defensa dos dereitos da infancia, educación para a igualdade e cantas posibilidades creativas poidan ter cabida no ámbito académico ou extraescolar.

O *Documento marco de evangelización do Distrito Arlep* e, desde el, a proposta NCA presenta unha escola orientada cara á construción da persoa en relación consigo mesmo, coa Igrexa, con Deus e co mundo. É un signo de identidade das nosas comunidades educativas, inspirados por san Xoán Bautista de La Salle.

Desde os seus principios fundamentais, o NCA busca axudar a educadores, familias e alumnos a comprometerse na construción dunha sociedade máis xusta e solidaria e a desenvolver neles unha conciencia social crítica e comprometida. A través dos seus ámbitos pedagóxicos, busca tamén dar resposta á realidade e converter a escola lasaliana nun elemento transformador da sociedade desde

1. *Proxecto de Misión de La Salle - Distrito Arlep* (2012) pág 29.

o campo da solidariedade, a apertura de miras, a colaboración con outros organismos, a promoción do voluntariado e a aceptación da interculturalidade e diversidade.

A educación na xustiza, solidariedade e paz (XUSP) colabora co desenvolvemento de La Salle Acción Social e comparte plenamente a súa visión, misión e valores, axudando a liderar propostas nas obras educativas que colaboren para que toda a comunidade educativa creza na súa sensibilidade e compromiso polo dereito de todas as persoas, en especial das máis vulnerables, a unha vida digna e plena en igualdade de oportunidades.

Este documento quere responder a esa petición e ofrecer os principios inspiradores e criterios fundamentais da nosa proposta de educación na xustiza, solidariedade e paz (XUSP).

2.

Proxecto marco de Educación na Xustiza, Solidariedade e Paz

Desde a nosa realidade lasaliana

A Educación na Xustiza, Solidariedade e Paz, como eixe vertebrador da misión educativa lasaliana, faise posible combinando dous dinamismos:

- O *persoal*, pensando nos educadores/as, familias, nenos/as e mocidade, que son convidados a crecer vocacionalmente desde a fraternidade e a solidariedade –características fundamentais lasalianas– dentro dun dinamismo comunitario que impulsa a transformación do mundo que nos rodea.
- O *comunitario*, a través de toda a acción en pos da xustiza de La Salle e traballando en rede persoas e institucións, tanto na contorna próxima (obras educativas e socioeducativas) como na máis afastada xeograficamente (ONGD), englobada como La Salle Acción Social.

Dito doutra forma, como *educación* queremos convidar a toda a comunidade educativa a formularse preguntas e a buscar respostas, a facer lectura crítica e crente da realidade, axudándoa a crecer na responsabilidade pola construción dun mundo máis xusto. Como compromiso, La Salle intenta responder á realidade empobrecida buscando novas formas: migrantes, menores en risco de exclusión social, fogares de acollida, formación de persoas vulnerables, sen esquecer a atención aos máis desfavorecidos no contexto escolar.

Para afondar:

O compromiso de La Salle coa Xustiza, Solidariedad e Paz

3.

Proxecto marco de Educación na Xustiza, Solidariedade e Paz

Xustiza, Solidariedade e Paz

Descubrimos *xustiza* esencialmente como o dereito de todas as persoas a vivir con dignidade. A educación na xustiza fundaméntase na defensa dos dereitos da persoa e a súa dignidade por encima dos intereses económicos e políticos. Do mesmo modo, sitúa as persoas e a vida no seu sentido máis amplo como valor central e prioritario de calquera acción e decisión.

Comprendemos a *Solidariedade* como o compromiso voluntario, xeneroso e desinteresado a favor dos demais, levando a bo porto diversos proxectos grazas á suma de esforzos compartidos polos que comparten unha mesma causa. É, polo tanto, necesario impulsar e vivir, nas comunidades educativas, un modelo de aprendizaxe reflexiva, crítica e interdisciplinar que axude a crear unha cultura da solidariedade, da inclusión e do respecto a todas as persoas.

Unimos a educación na Xustiza e a Solidariedade coa *educación na Paz*, ao definila como o desenvolvemento das calidades humanas para coidar a vida, satisfacer as necesidades básicas de benestar, identidade e liberdade, tanto persoais como colectivas.

O papel e presenza do lasaliano ante as realidades de pobreza, necesidade e marxinación será implicarse e comprometerse en combatelas, axudando as persoas a que, desde as súas capacidades, poidan desenvolverlas.

Para afondar:

Que queremos dicir con Xustiza, Solidariedade e Paz?

4.

Proxecto marco de Educación na Xustiza, Solidariedade e Paz

Tres grandes principios inspira-dores

- A **Doutrina Social da Igrexa (DSI)**, xa que a nosa referencia absoluta e última para a educación na xustiza, solidariedade e paz é Xesús de Nazaré, que se mostra misericordioso e solidario, que non cesa de loar e admirar a fe e a compaixón das mulleres coas que se cruza, que pousa a súa mirada agradecida na creación e que nos mostra o camiño cara a Deus.
 - Estamos convidados a seguir descubriendo o pleno significado de *ver, xulgar e actuar* sendo parte da contribución da Igrexa á salvación, a paz e o desenvolvemento.
 - Os grandes principios da DSI axudan ao desenvolvemento do noso traballo educativo: dignidade e centralidade da persoa, primacía do ben común, participación social, ecoloxía integral...

Para afondar:

Desde a Doutrina Social da Igrexa

- A **Cidadanía global**, ao entender a educación como un medio para buscar a consciencia sobre o noso lugar e responsabilidade, local e global, nun mundo cada vez máis interconectado.
 - Como proposta educativa, é transversal á proposta NCA, que implica unha aprendizaxe activa, crítica, responsable e solidaria.
 - Ofrece liñas de traballo para todos os ámbitos lasalianos: inclusión, mirada crítica, interculturalidade, cultura do diálogo...

Para afondar:

Desde o principio de «Cidadanía Global»

- «Pensa global, actúa local», atentos tanto ás grandes propostas de educación para o desenvolvemento como ao compromiso coa realidade máis próxima:
 - Asumindo o compromiso cos Obxectivos de Desenvolvemento Sostible, especialmente co 4º: crear unha educación de calidade.
 - Incorporando metodoloxías que axuden ao coñecemento e compromiso coa realidade local, ao servizo do ben común.
 - Potenciando unha relación constante entre as ONGD, obras socioeducativas e educativas en proxectos comúns.

 Para afondar:

Modelo de desenvolvemento e Aprendizaxe comprometida coa realidade

5.

Proxecto marco de Educación na Xustiza, Solidariedade e Paz

A importancia do voluntariado

A nosa visión do voluntariado susténtase no convencemento de que a acción en favor da xustiza, a solidariedade e a paz, así como a participación na transformación do mundo, é unha dimensión constitutiva da mensaxe evanxélica, da tradición Lasaliana e de cada unha das nosas obras.

Así, o voluntariado é a resposta á chamada que vén dos empobrecidos e que, para as obras La Salle, convértese nunha proposta de acción con sentido, nunha vocación. Por iso, é imprescindible convidar, animar e formar o alumnado, as familias e os propios educadores para comprometerse en actividades de voluntariado a favor dos demais.

Para afondar:

Desde a iniciación ao voluntariado

Nuestra identidad
como faro que
ilumina el camino

2A.

O compromiso de La Salle coa Xustiza, Solidariedade e Paz

Comprometidos coa Misión Educativa Lasaliana

O *Proxecto de Misión* de La Salle no Distrito Arlep (2012) lembra que «*nos sentimos comprometidos a denunciar e dar resposta ás situacións de pobreza e inxustiza tanto na nosa contorna como nos países empobrecidos*». Hai diversos medios para canalizar esta inquietude, tanto nas ONGD lasalianas como nas obras educativas e socioeducativas e diferentes plans formativos ao redor da educación na «*xustiza, solidariedade e integridade da creación, dentro e fóra do currículo educativo, que fomentan a acción social solidaria e o voluntariado*»².

É unha *opción preferente* que supón o apoio ás ONGD e obras socioeducativas existentes, abrírnos a camiños novos que «*atendan e dean resposta ás necesidades dunha mocidade carente de oportunidades, en situacións familiares de risco pouco propicias para o desenvolvemento da súa maduración humana e afectiva*»³ e, ao mesmo tempo, propoñer modelos e testemuños para unha educación en valores, baseada no *Carácter Propio*, que «*coida do medio ambiente, os dereitos individuais e colectivos, a igualdade dos seres humanos e a promoción da xustiza e a solidariedade nos países empobrecidos e nos da nosa contorna máis próxima*»⁴.

2. *Proxecto de misión de La Salle - Distrito Arlep* (2012), páx. 29.

3. *Proxecto de misión de La Salle - Distrito Arlep* (2012), páx. 29.

4. Cfr. *Proxecto de misión de La Salle - Distrito Arlep* (2012), páx. 9.

Comprometidos con la Misión Educativa Lasaliana

A III Asemblea da Misión Educativa Lasaliana (2018), ademais de valorar positivamente a implicación das comunidades educativas lasalianas na educación na xustiza, a paz e a solidariedade, así como na promoción do voluntariado, anímanos, como educadores/as, a seguir sendo sensibles aos desafíos das novas pobrezaas, como parte esencial da nosa identidade.

Ao mesmo tempo, pide non reducir esta opción á consecución dalgunhas campañas, senón completar o noso modelo pedagóxico, arredor do Novo Contexto de Aprendizaxe (NCA), cunha educación na xustiza, solidariedade e paz que axude ao coñecemento e compromiso coas realidades de maior necesidade do noso mundo. Desde a certeza de que o servizo aos demais é a forma de crear un mundo mellor, estamos chamados a transformar a nosa fe en acción. Como Xoán Bautista de La Salle, deixámonos «impresionar» pola dor allea e implicámonos na súa solución, inspirados polo Evanxeo de Xesús de Nazaré, que nos convida cada día para construír o Reino de Deus.

Un camiño para seguir percorrendo

Como lasalianos somos convidados a ler a realidade do noso mundo para poder comprometermos de forma activa cos grandes desafíos do noso tempo. Moitos destes desafíos están recollidos polo papa Francisco en *Fratelli Tutti*: a «cultura do descarte», os dereitos humanos non suficientemente universais, os conflitos e a violencia, a tecnoloxía deshumanizadora, a situación dos migrantes e refuxiados e a falta de dignidade nas fronteiras...

Desde a orixe de La Salle, a opción pola educación na xustiza manifestouse na atención aos alumnos con máis dificultades, respostas educativas ante as situacións de pobreza e a vulnerabilidade social,

Un camiño para seguir percorrendo

atención á diversidade, aulas de integración, reforzo e apoio escolar, axudas a familias con necesidades, promoción e defensa dos dereitos da infancia, educación para a igualdade e cantas posibilidades creativas poidan ter cabida no ámbito académico ou extraescolar.

Recoñecemos con agradecemento que non partimos de cero nesta proposta de educación na xustiza. As comunidades educativas lasalianas levan moito tempo educando nestas dimensións coa inestimable axuda das ONGD, que durante anos proporcionaron recursos, formación a docentes, conexións con redes internacionais e animación de grupos de solidariedade. Ademais, ao examinar o que fixemos durante este tempo na educación dunha fe que practica a xustiza, recoñecemos igualmente a ilusión, competencia e entrega de moitos educadores e equipos directivos das nosas obras que promoveron e realizaron iniciativas moi diversas que hoxe recolleemos e que alentamos a seguir favorecendo.

Atopámonos nun momento fascinante para a educación lasaliana: o desenvolvemento e implantación dun Novo Contexto de Aprendizaxe que responde ás necesidades da infancia e mocidade de hoxe, ao mesmo tempo que segue enraizado nos 300 anos de historia de La Salle. Ao mesmo tempo, a acción social de La Salle crece tanto nas obras educativas como nas socioeducativas e ONGD, cun traballo conxunto que continúa e do que este documento é froito.

Desde os seus principios fundamentais, o NCA busca axudar a educadores, familias e alumnos a comprometerse na construción dunha sociedade máis xusta e solidaria e a desenvolver neles unha conciencia social crítica e comprometida. A través dos seus ámbitos pedagóxicos, busca tamén dar resposta á realidade e converter a escola lasaliana nun elemento transformador da sociedade desde o campo da solidariedade, a apertura de miras, a colaboración con outros organismos, a promoción do voluntariado e a aceptación da interculturalidade e diversidade.

Un camiño para seguir percorrendo

Este compromiso de construción do mundo, desde a xustiza, a solidariedade e a paz é vivido polos nenos, nenas, mocidade, familias e educadores como unha clave fundamental que inspira todo o seu quefacer: reflexións do día, celebracións da fe, actividades de pastoral, sesións de titoría, acompañamento á mocidade, educadores e familias, relacións e trato ou clima da obra. Queremos que o alumnado de La Salle viva diferentes experiencias que os axuden a tomar conciencia da necesidade dunha solidariedade global e a recoñecer o beneficio de accións en favor de todos, especialmente dos máis desfavorecidos.

A proposta de educación na xustiza, solidariedade e paz en La Salle non pode esquecer outras reflexións de Igrexa e da sociedade que se están producindo e enriquecen a proposta educativa: a reflexión mundial sobre un novo modelo económico e humanizador, os Obxectivos de Desenvolvemento Sostible, a identidade cosmopolita global, o coidado integral pola creación, o Comercio Xusto, a loita contra a fenda dixital, a defensa dos dereitos humanos e o desenvolvemento das persoas.

O noso obxectivo

Para axudar a todo este proceso, a III AMEL pediu confeccionar, para todo o Distrito e mediante un traballo conxunto de ONGD lasalianas, obras socioeducativas, colexios e centros universitarios, un novo *Proxecto Marco de Educación na Xustiza, Solidariedade e Paz* plenamente integrado co NCA e cun itinerario progresivo en compromiso social para propoñer a todos os membros das comunidades educativas.

Este documento quere responder a esa petición e ofrecer os principios inspiradores e criterios fundamentais da nosa proposta de educación na xustiza, solidariedade e paz.

É desde este desexo de construír o Reino de Deus, desde onde recibimos a chamada de educar os nosos alumnos e familias nun compromiso coa xustiza que, lonxe de ser algo difuso e atemporal, sitúese nos contextos concretos. É, como

O noso obxectivo

temos indicado, consecuencia e continuación do traballo realizado por La Salle desde as súas orixes. Temos a convicción de que é a través da experiencia educativa como mellor e máis eficazmente podemos construír un mundo máis xusto. É unha misión claramente compartida, non só nas comunidades educativas, senón con todas aquelas persoas que, ao longo e ancho do mundo, traballan na consecución da meta 4.7 da Axenda 2030:

«De aquí a 2030, queremos asegurar que todos os alumnos adquiren os coñecementos teóricos e prácticos necesarios para promover o desenvolvemento sostible, (...), os dereitos humanos, a igualdade de xénero, a promoción dunha cultura de paz e non violencia, a cidadanía mundial e a valoración da diversidade cultural e a contribución da cultura ao desenvolvemento sostible».

Desexamos que sirva a todas as comunidades educativas e sobre todo á mocidade que desexe comprometerse no servizo dos pobres e na promoción da xustiza para programar e desenvolver experiencias e accións directas de acordo co espírito que inspirou a Familia Lasaliana desde o comezo.

Os destinatarios deste Proxecto son todos os membros das comunidades educativas lasalianas, con especial interese para os responsables pedagóxicos, pastorais e institucionais, en todos os ámbitos do Distrito.

*Arelo que nesta época que nos toca vivir, recoñecendo a dignidade de cada persoa humana, poidamos facer renacer entre todos un desexo mundial de irmandade.
(Papa Francisco, Fratelli Tutti, 8).*

Educar na
responsabilidade
co mundo

3A.

Que queremos dicir con Xustiza, Solidariedade e Paz

Desde a nosa realidade lasaliana

A Educación na Xustiza, Solidariedade e Paz, como eixe vertebrador da misión educativa lasaliana, faise posible combinando dous dinamismos:

- O *persoal*, pensando nos educadores/as, familias, nenos/as e mocidade que son convidados a crecer vocacionalmente desde a fraternidade e a solidariedade –características fundamentais lasalianas– dentro dun dinamismo comunitario que impulsa a transformación do mundo que nos rodea.
- O *comunitario*, a través de toda a acción en pos da xustiza de La Salle e traballando en rede persoas e institucións, tanto na contorna próxima (obras educativas e socioeducativas) como na máis afastada xeograficamente (ONGD), englobada como La Salle Acción Social.

Dito doutra forma, como *educación* queremos invitar a toda a comunidade educativa a formularse preguntas e a buscar respostas, a facer lectura crítica e crente da realidade, axudándoos a crecer na responsabilidade pola construción dun mundo máis xusto. Como compromiso, La Salle intenta responder á realidade empobrecida buscando novas formas: migrantes, menores en risco de exclusión social, fogares de acollida, formación de persoas vulnerables, sen esquecer a atención as máis desfavorecidos no propio contexto escolar.

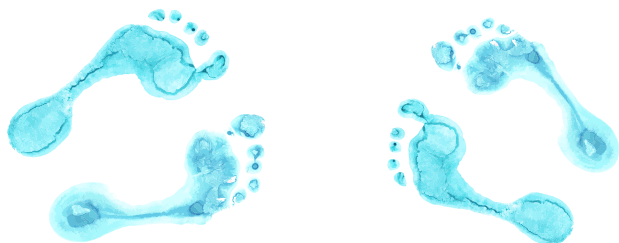
Que xustiza

Descríbimos *xustiza* esencialmente como o dereito de todas as persoas a vivir con dignidade. A educación na xustiza fundaméntase na defensa dos dereitos da persoa e a súa dignidade por encima dos intereses económicos e políticos. Do mesmo modo, sitúa as persoas e a vida no seu sentido máis amplo como valor central e prioritario de calquera acción e decisión.

Este ámbito fundaméntase nos dereitos humanos, especialmente os dereitos dos máis débiles. Os dereitos protexen e garanten a autonomía da persoa e están unidos á responsabilidade, que respecta, vincula e humaniza, cunha mirada global. A escola é un lugar privilexiado para crecer en conciencia (ver), para o coñecemento das raíces da inxustiza (xulgar) e comezar a actuar.

A promoción da xustiza no ámbito lasaliano identifica realidades de compromiso na contorna próxima e con outros países empobrecidos, no recoñecemento da identidade global, na loita polo medioambiente e o desenvolvemento sostible, na integración dos apartados da sociedade, no compromiso ético e solidario no campo laboral, no consumo etc. Moitos destes campos poderán atenderse e traballarse desde a acción pedagóxica diaria, así como desde a implicación dos diferentes axentes educativos, coas familias, na promoción de valores institucionais ou na presenza e implicación nas obras socioeducativas e nas ONGD lasalianas.

Que solidariedade

Comprendemos a *solidariedade* como ou compromiso voluntario, xeneroso e desinteresado a favor dos demais, levando a bo porto diversos proxectos grazas á suma de esforzos compartidos polos que comparten unha mesma causa. É, polo tanto, necesario impulsar e vivir, nas comunidades educativas, un modelo de aprendizaxe reflexiva, crítica e interdisciplinar que axude a crear unha cultura da solidariedade, da inclusión e do respecto a todas as persoas.

Xustiza e solidariedade interpélannos sobre a nosa responsabilidade na transformación social, local e global respecto a as diversas situacións de inxustiza actuais tanto na contorna próxima como na afastada: desigualdade e pobreza, conflitos e guerras ou mobilidade forzosa, entre outros. No actual contexto global, resulta imprescindible xerar unha cultura da hospitalidade coas persoas que máis sofren as inxustizas.

Debemos fomentar a participación nos asuntos públicos sen deixalos exclusivamente en mans da clase política e o mercado. Queremos axudar as comunidades educativas a participar na acción e na toma de decisións en todos os ámbitos da vida desde o máis próximo ao máis global. A acción –facer e actuar desde un prisma do compromiso social– é, polo tanto, un elemento fundamental para o noso proxecto educativo–evanxelizador.

Que paz

Unimos a *educación na xustiza* e a solidariedade coa educación na paz, ao definila como o desenvolvemento das calidades humanas para coidar a vida, satisfacer as necesidades básicas de benestar, identidade e liberdade, tanto persoais como colectivas.

A paz, polo tanto, propón partir do humano para superar os ciclos de violencia e promover a reconstrución do tecido social. Así, busca xerar unha convivencia na que se afronten as desigualdades que marxinan, exclúen e provocan a perda de dereitos fundamentais, afrontando as causas e consecuencias con efectividade e afectividade. Non hai paz sen xustiza e solidariedade e viceversa: «*son inseparables a preocupación pola natureza, a xustiza cos pobres, o compromiso coa sociedade e a paz interior*»⁵.

5. Papa Francisco (2015) *Laudato Si'*, 10.

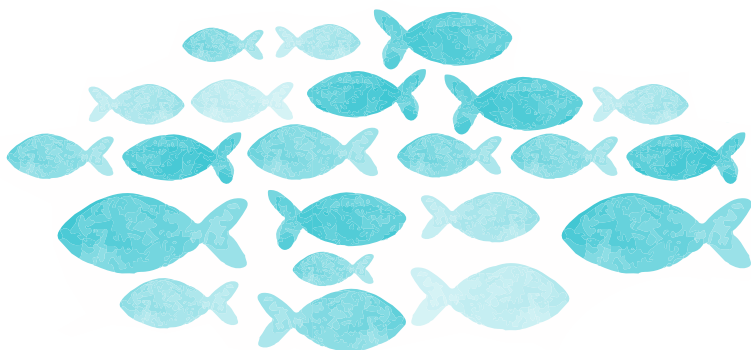

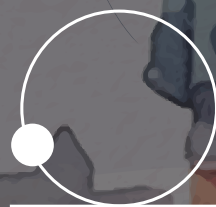
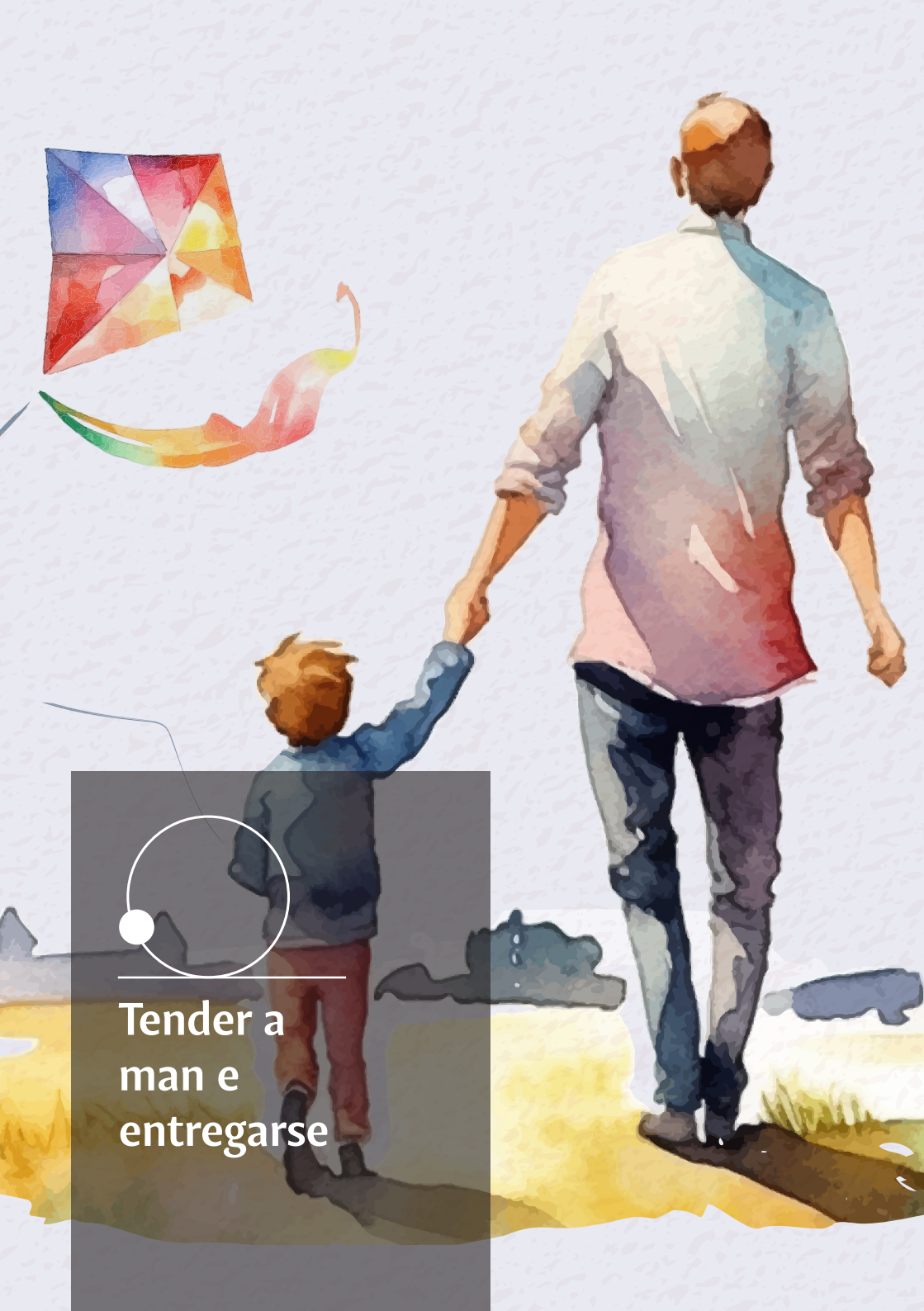
Que compromiso cos máis necesitados

O papel e presenza do lasaliano ante as realidades de pobreza, necesidade e marxinación será implicarse e comprometerse en combatelas, axudando as persoas a que, desde as súas capacidades, poidan desenvolverse.

Unha persoa está empobrecida cando se lle denegan as oportunidades máis fundamentais para desenvolverse: vivir unha vida longa, sa e creativa, así como gozar dun nivel decente de vida, liberdade, dignidade, respecto en por si e polos demais. É tanto aquel que carece de recursos económicos como quen non está integrado na súa contorna social ou escolar e sofre de abandono, descartados da sociedade, as vítimas dunha cultura que rexeita o diferente, os enfermos, os atrapados en adiccións, os migrantes e refuxiados, os que perderon o sentido da existencia ou carecen de medios para afrontala e moitos outros.

La Salle non pode pretender por si só conseguir un achegamento educativo e unha acción eficaz ante todas as formas actuais de pobreza. Por iso é importante que estableza relacións e colabore con outras organizacións e outras instancias (políticas, sociais, relixiosas...) que traballan para resolver problemas dos necesitados nos niveis local, rexional ou internacional.

Tender a
man e
entregarse

4A1.

Desde a Doutrina Social da Igrexa

Principios valiosos

O *Documento marco de evangelización do Distrito Arlep* e, desde el, a proposta NCA presenta unha escola orientada cara á construción da persoa en relación consigo mesmo, coa Igrexa, con Deus e co mundo. É un signo de identidade das nosas comunidades educativas, inspirados por san Xoán Bautista de La Salle, orientar a mocidade á inserción no mundo social e laboral conforme ás necesidades que se detectan en cada época. Os nenos, nenas e mocidade que crecen en La Salle deberán atopar oportunidades e experiencias que lles faciliten descubrir necesidades da súa contorna local e do mundo que permitan construír un mundo máis xusto e solidario, encarnando o Reino de Deus.

Como parte da Igrexa, a nosa referencia absoluta e última para a educación na xustiza, solidariedade e paz é Xesús de Nazaré, que se mostra misericordioso e solidario, que non cesa de loar e admirar a fe e a compaixón das mulleres coas que se cruza, que pousa a súa mirada agradecida na creación e que nos mostra o camiño cara a Deus⁶. Como crentes, vemos o mesmo Xesús na persoa necesitada. Os nosos proxectos que- ren axudar a crecer na esperanza e a facer realidade o proxecto de amor de Deus . As mulleres e homes da nosa sociedade estamos chamados a ser o fermento de Deus no medio da Humanidade⁷. Este proxecto de Deus na Igrexa tamén é asumido por La Salle como propio: estamos convidados a seguir descub- rindo o pleno significado de *ver, xulgar e actuar* sendo parte da contribución da Igrexa á salvación, a paz e o desenvolvemento.

6. Cfr. Papa Francisco (2015) *Laudato Si'*, 20.

7. Cfr. Papa Francisco, *Evangelii Gaudium* (2013), 114.

Principios valiosos

Na nosa proposta educativa é importante que a comunidade educativa coñeza, afonde e se inspire na Doutrina Social da Igrexa, o conxunto de ensinamentos da comunidade cristiá, buscando a encarnación do evanxeo no mundo, sobre as realidades e os problemas sociais, económicos, culturais e políticos que afectan o ser humano a nivel nacional e internacional.

Estes principios fundamentais están recolleitos e seguen desenvolvéndose no *Maxisterio social* da Igrexa, como actualización da mensaxe social do Evanxeo, que non é só relixioso senón sobre todo transformador e comprometido coa construción dun mundo máis humano, fraterno e xusto.

Dignidade da persoa

Desde os inicios do cristianismo afirmase a inviolable dignidade da persoa humana, que é intrínseca á persoa por ser imaxe de Deus. A vida de todo ser humano é sagrada e inviolable, polo que cada persoa ten valor absoluto. A igualdade fundamental dos seres humanos ante Deus ten como consecuencia a imposibilidade de xustificar ningún tipo de discriminación. Polo tanto, a persoa debe ser defendida contra calquera intento que pretenda negarlle, abolirlle ou impedirle exercer os seus dereitos, como expón tamén o *Código Ético de La Salle*.

Primacía do ben común

O ben común é o conxunto de condicións da vida social que facilitan ás persoas, asociacións e a cada un dos seus membros o seu desenvolvemento integral. Require a capacidade e a busca constante do ben dos demais como se fose o propio, así que ha de ser o obxectivo último que debe orientar toda acción social.

Destino universal dos bens

A fe cristiá afirma que Deus creou e entregou a terra a todo o xénero humano para que por medio dela, poidan vivir todos os habitantes da terra, sen excluír a ningún nin privilexiar a ningún. Polo tanto, toda persoa debe ter o necesario para vivir dignamente e desenvolverse en plenitude. Ninguén pode prescindir dos bens que responden ás súas necesidades primarias: alimentarse, crecer, comunicarse e desenvolverse integralmente. É un dereito inherente ás persoas que se desprende da súa dignidade intrínseca e esixe da comunidade social e política o esforzo en garantir o acceso de todo ser humano a eses bens e o seu goce de maneira autónoma.

Os bens, polo tanto, corresponden en xustiza a todos os seres humanos, e deben repartirse de maneira equitativa.

Solidariedade

A solidariedade non é un sentimento superficial polos males de tantas persoas próximas ou afastadas. Ao contrario, é a determinación firme e perseverante de empeñarse na procura e promoción do ben común. Tráballase polo ben de todos e cada un dos membros da comunidade humana e para que as persoas se sintan realmente responsables de todos, exercendo a xustiza, a misericordia e o amor fraternos, tanto no plano individual como colectivo, en todos os niveis.

Opción preferencial por los pobres

Os principios anteriores, nunha sociedade marcada polas desigualdades, esixen que se coide especialmente a infancia e mocidade empobrecida, a aqueles que se atopen en situacións de marxinación e a todos aqueles cuxas condicións de vida lles impiden un crecemento axeitado. É dicir, esixe unha opción preferente polos pobres, tanto os que padecen a pobreza socioeconómica como os que non teñen teito, traballo digno, coidados médicos ou viven sen esperanza nun futuro mellor, para promovelos, defendelos e facelos suxeitos da súa propia historia.

Subsidiaridade

A subsidiaridade supón que todas as sociedades con maior desenvolvemento humano, científico e técnico deben axudar, apoiar, promocionar e servir ás sociedades con menor desenvolvemento. Non consiste en caer nun «paternalismo», senón, sobre todo, en permitir que cada persoa, co seu propio esforzo e iniciativa e coa axuda dos demais, desenvólvese integralmente, creando sinerxías e apoios en comunidade.

Participación social e política

Polo tanto, implica tamén colaborar na consolidación da democracia e a participación social e política. A liberdade é un signo e expresión esencial da dignidade humana, polo que o seu exercicio é un dereito fundamental da persoa. Esta participación manifesta a dignidade e liberdade humana no traballo e na vida pública, como esixencia para a realización do ben común. É unha responsabilidade compartida entre todos, que tende sempre a formar unha comunidade humana en paz e corresponsabilidade.

Cultura da vida

A Igrexa promove e chama a promover a «cultura da vida», da esperanza e da transformación fronte á «cultura da morte». Para que todas as persoas teñan vida digna, oponse e denuncia as estruturas de morte en todos os estadios da vida, desde as claves dun humanismo integral e solidario.

Ética, moral e primacía do traballo fronte aos beneficios

É inxusto e incompatible co plan de Deus («pecado persoal» e «pecado estrutural») calquera situación que denigre a condición humana, así como non facer nada para cambiala desde a fe, a política, a ética e a moral. Debemos seguir coñecendo e valorando a *Declaración Universal dos Dereitos Humanos* (1948), un dos esforzos máis relevantes para responder eficazmente ás esixencias imprescindibles da dignidade humana individual e colectiva.

Ao mesmo tempo, sublíñase que a persoa e o traballo debe estar por encima das estruturas e do capital e que os cristiáns deben estar á fronte da defensa dos dereitos dos traballadores e das súas familias: salario xusto, descanso, garantías sociais, seguridade social, emprego digno etc.

Coidado pola casa común

O noso planeta está afectado por situacións apremiantes: contaminación do medio ambiente, ou cambio climático, acceso á auga, perda de biodiversidade... Non é só un problema «ambiental», senón que afecta radicalmente á diminución da calidade de vida humana, a destrución da sociedade e a desigualdade, onde as maiores vítimas son vos máis necesitados.

É necesario optar por unha «ecoloxía integral» que descubra que todo está conectado, que os seres humanos son causantes dos problemas e á vez a única solución, e que esta conciencia pode educarse e transmitirse na sociedade.

Ver, xulgar e actuar

O *método* da Doutrina Social da Igrexa é o exercicio de estudo e comprensión da realidade, co fin de brindar orientacións para a vida práctica, seguindo o proceso de *ver, xulgar e actuar*:

- Desde a lectura da realidade á luz da Palabra de Deus, *ver* é percibir con sensibilidade e intelixencia a realidade, informarse e analizar os problemas e as situacións de inxustiza, as súas causas, os factores que as producen, as súas consecuencias, os mecanismos e as persoas que as reproducen, etc.
- A continuación, *xulgar* interpretando a realidade das persoas e as sociedades, discernindo que é e que hai de humano, xusto, fraterno ou o contrario, así como denunciando o que leva á opresión e a deshumanización.
- *Actuar* supón tomar posición e optar por decisións coherentes, comprometéndose en accións concretas contra as desigualdades, as estruturas e os mecanismos de inxustiza. Ao mesmo tempo, implica promover e xerar proxectos e procesos, transformadores da realidade e da sociedade segundo vos principios vistos anteriormente.

Somos parte activa

En La Salle buscamos ser parte activa da construción dun mundo máis humano e máis conforme ao plan de Deus. Axudamos a que todos os membros das comunidades educativas sexan axentes activos e involucrados na difusión e o impulso destes principios fundamentais. Para iso recoñecemos que os nenos, nenas e mocidade, xunto a todos os educadores e as familias, poden e deben axudarse mutuamente no percorrido de xustiza e de fe que propón a Igrexa.

Apostar pola
transformación
social

4A2.

Desde o principio de «Cidadanía global»

Un concepto en construción

A «cidadanía global» é un concepto en construción que axuda a dar contido (que) á educación na xustiza, paz e solidariedade como un enfoque transversal (como), un modo de entender a educación para a transformación social hoxe, froito dunha longa tradición que toma matices novos á luz da realidade do contexto actual.

Pódense definir os cidadáns/ás globais como aqueles que buscan continuamente afondar a súa consciencia sobre o seu lugar e responsabilidade, local e global, nun mundo cada vez máis interconectado. Implica solidarizarse con outros na procura dun desenvolvemento sostible e un mundo máis humano, como verdadeiros artífices da misión da xustiza e a paz.

Polo tanto, é unha nova chamada ao compromiso persoal e institucional para crear as condicións óptimas para que na nosa comunidade educativa se promova a comprensión e consciencia da familia humana e do noso lugar e responsabilidade na comunidade global, a través da dinámica da interculturalidade, o coidado da nosa casa común, a promoción da paz, a equidade de xénero, a loita contra calquera tipo de discriminación e a participación construtiva na sociedade. Supón esforzamos por identificar aquilo que non fai posible o desenvolvemento humano, na terra, tanto local como globalmente, e estamos dispostos a cambialo.

Un concepto en construcción

É, polo tanto, unha dimensión transversal do proceso educativo, para obras educativas, socioeducativas e ONGD, que destaca de maneira especial a interrelación entre o local e o global, así como o sentimento de pertenza á comunidade humana e ecolóxica universal. Ambas se consideran condicións para incidir na transformación da realidade actual dunha maneira profunda e eficaz.

O modelo do poliedro

O papa Francisco, en *Evangelii Gaudium*, propón a figura do poliedro para pensar a realidade global, os seus membros e as súas particularidades. O poliedro reflicte a confluencia de todas as particularidades que nel conservan a súa orixinalidade. Todas as persoas, cos seus proxectos e as súas potencialidades, mesmo os que poden ser cuestionados polos seus erros, teñen algo que achegar. Todas as persoas, cada unha coa súa peculiaridade, que buscan un ben común na sociedade, poden ser construtoras dun mundo mellor⁸.

Unha segunda noción relevante para pensar a «cidadanía global» é a do coidado e recoñecemento do outro, exposta en *Laudato Si'*. Ao paradigma «tecnocrático» non se lle responde cunha nova posición do ser humano diante do que está alí fóra, como unha realidade valiosa que merece aprecio e coidado. O equilibrio ecolóxico inclúe o equilibrio interno cun mesmo, o solidario cos demais, o natural con todos vos seres vivos, e o espiritual con Deus⁹.

8. Cfr. Papa Francisco *Evangelii Gaudium* (2013), 236.

9. Cfr. Papa Francisco (2015) *Laudato Si'*, 210-211.

O modelo do poliedro

Por último, a «cidadanía global» afronta o gran desafío de buscar novas formas de resolver os conflitos que se dan na convivencia. A «cultura do diálogo» permítenos recoñecer o outro como un interlocutor válido, mirar o migrante, o que pertence a outra cultura, como suxeito digno de ser escoitado, considerado e apreciado, superando o medo, o descarte, a violencia e a exclusión.

Desde unha visión de «cidadanía global» do mundo, as obras educativas, socioeducativas e ONGD teñen unha misión imprescindible: formar persoas solidarias e comprometidas. Identifícanos como educadores e educadoras lasalianos e mantennos arraigados nas ensinanzas de san Xoán Bautista de La Salle.

Unha proposta integral

A «cidadanía global» é unha proposta educativa, plenamente integrada e transversal na proposta NCA, cuxo obxectivo principal é o de promover cambios no plano persoal que capaciten para a participación e o compromiso social a nivel local (relacións de convivencia interpersoal, impacto ambiental das prácticas cotiás...) e a nivel global (participación en iniciativas a favor dun desenvolvemento humano sostible, da erradicación da pobreza...). O que debe axudar á construción de cinco dimensións:

- Cidadanía *activa*: que participe individual e colectivamente en accións. Supón unha axuda a que as persoas estean informadas e formadas.
- Cidadanía *crítica*: que teña curiosidade, que aprenda a usar a información, valorar a súa fiabilidade, comprender, contrastar fontes, reflexionar...

Una propuesta integral

- Cidadanía *responsable*: que aprenda a comprometerse segundo os seus principios e valores, así como a actuar con coherencia, asumindo as consecuencias persoais, sociais e ambientais das súas accións.
- Cidadanía *global*: pensar global, tendo en conta as interdependencias do noso mundo e enfocando desde os dereitos das persoas.
- Cidadanía *solidaria*: ter conciencia das causas sistémicas das desigualdades e aspirar á equidade dos Dereitos Humanos.

Neste proceso de construción das cinco dimensións da cidadanía exponnos tamén uns principios metodolóxicos sobre os que se sustenta:

- Fomento do *pensamento crítico*, para poñer de relevo as contradicións entre os valores e as prácticas dominantes da sociedade de consumo e as realidade que afectan á maior parte da humanidade a escala global.
- *Prácticas activas e cooperativas*, mediante actividades que supoñan un alto grao de implicación e participación do alumnado: traballo en grupos cooperativos, discusión, reflexión...
- *Enfoque socioafectivo*: dar importancia á dimensión social e emocional da aprendizaxe e o desenvolvemento persoal.
- *Coherencia global-local*: comprender os problemas comúns da Humanidade e as súas causas e comprometerse co cambio social a través de vivencias que supoñan a implicación en proxectos de cambio a escala local.

Una propuesta integral

Toda a proposta educativa lasaliana, en especial os principios e ámbitos do Novo Contexto de Aprendizaxe participan destes principios de forma natural e integrada. Desde diversos puntos de partida e cara a diferentes horizontes, propóñense elementos, reflexións e ferramentas que buscan axudar a crear un contexto educativo centrado no ser humano, que entende a práctica educativa como proceso, non só pedagóxico, senón tamén ético, político e social a favor da xustiza, a solidariedade e a paz.

Liñas de traballo local e global

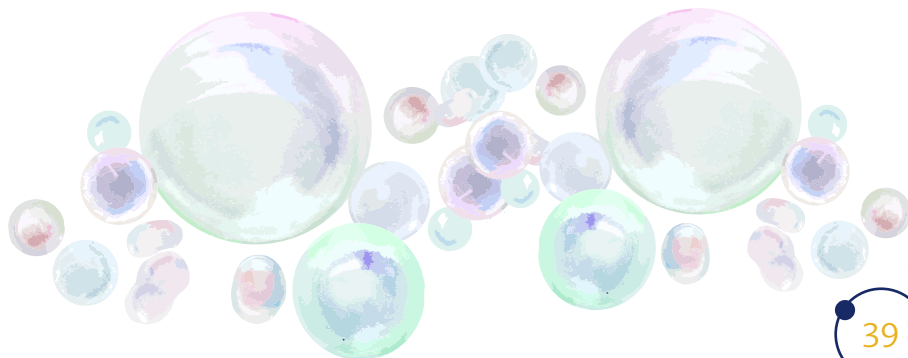
Desde estos principios generadores, en armonía con la Doctrina Social de la Iglesia y la propia herencia lasaliana, la «ciudadanía global» promueve:

- Educar para a *inclusión* e a *equidade*, axudando a recoñecer as diferenzas e a transformar as desigualdades desde un enfoque e mirada de xénero.
- Educar a *mirada crítica* da realidade desde unha perspectiva integral, que promova a construción dunha cidadanía comprometida coa busca do ben común e que participe na xeración de modelos alternativos máis xustos.
- Educar na *interculturalidade* e o respecto dos dereitos humanos, desde a valoración da diversidade, a acollida e a non discriminación. Así, pode enriquecerse o seu marco cultural e ter oportunidades para ampliar o propio modo de entender a vida e o mundo.
- Educar no *coidado da natureza* e do medio ambiente, fomentando valores, competencias e actitudes que permitan facerse cargo do mundo ao que debemos «labrar e coidar» (Xén 2, 15).
- Educar na *participación democrática* como mecanismo de corresponsabilidade e compromiso na construción dunha sociedade xusta, equitativa e solidaria.
- Educar na valoración do *diálogo* como ferramenta para a resolución pacífica de conflitos e para un exercicio da cidadanía activo e responsable, desde a comprensión cristiá das relacións humanas baseadas na reconciliación, o perdón e a misericordia.

Liñas de traballo local e global

- Educar nunha *experiencia relixiosa aberta* que, partindo dunha educación cristiá, acolla a diversidade de formas de experimentar a dimensión transcendente do ser humano, que fomenta a exploración das diferentes tradicións de sabedoría que a desenvolveron, así como o cultivo da interioridade e o contacto coa propia dimensión emocional como condicións previas para unha experiencia relixiosa persoal e comunitaria. Unha experiencia relixiosa que, buscando primeiro o reino de Deus e a súa xustiza (Mt 6, 26), convida a cada persoa para descubrir a súa chamada persoal, é dicir, a súa vocación, e polo tanto a atopar a súa maneira particular de comprometerse co mundo e coa súa transformación nunha sociedade máis xusta e fraternal.
- Educar na *interdisciplinarietà*, traballando desde e para o desenvolvemento integral da persoa, e axudando así a xerar unha mirada complexa e interconectada da realidade.
- Educar na *dimensión internacional* da nosa Familia Lasaliana, preparando o alumnado para recoñecer, entender e respectar a diversidade de culturas e identidades e a estar abertos a outras vivencias e saberes de países, costumes e culturas que son diferentes ás propias e a ter unha perspectiva global das inxustizas sociais.

Percorrer un
único camíño

4A3.

Modelo de desenvolvemento

**A chamada ao
compromiso da
Axenda 2030**

En 2015, a ONU aprobou a *Axenda 2030 sobre o Desenvolvemento Sostible*, unha oportunidade para que os países e as súas sociedades emprendan un novo camiño co que mellorar a vida de todas as persoas, sen deixar a ninguén atrás. A Axenda conta con 17 Obxectivos de Desenvolvemento Sostible (ODS), que inclúen desde a eliminación da pobreza ata a loita contra o cambio climático, a educación, a igualdade da muller, a defensa do medio ambiente ou deseño das nosas cidades. Os obxectivos perseguen a igualdade entre as persoas, protexer o planeta e asegurar a prosperidade como parte dunha nova axenda de desenvolvemento sostible. Un novo contrato social global que non deixe a ninguén atrás.

As obras educativas, socioeducativas e ONGD lasalianas non poden vivir á marxe da sociedade, nin das necesidades nin retos que nela se expoñen. Os ODS serven como inspiración para os proxectos e, a nivel escolar, para o desenvolvemento das competencias do alumnado. No NCA, inciden especialmente os principios de interioridade, construción do pensamento e dimensión social da aprendizaxe, desde o obxectivo 4 de crear unha educación de calidade.

Eixes dos ODS

Os obxectivos expostos na Axenda 2030 enfócanse en cinco grandes eixos de importancia crítica para a humanidade e o planeta: persoas, planeta, prosperidade, paz e alianzas. Son mediante estas cinco categorías, que se pretende resolver as crises ás que se enfronta a humanidade. É unha proposta a nivel global pero tamén a nivel local: decrecemento, consumo responsable, soberanía alimentaria, Comercio Xusto...

Os novos obxectivos presentan a singularidade de instar a todos os países, xa sexan do Norte ou do Sur globais, a adoptar medidas para promover a prosperidade á vez que protexen o planeta. Recoñecen que as iniciativas para poñer fin á pobreza deben ir da man de estratexias que favorezan o desenvolvemento humano integral e aborden unha serie de necesidades sociais, entre as que cabe sinalar a educación, a saúde, a protección social e as oportunidades de emprego, á vez que loitan contra o cambio climático e promoven a protección do medio ambiente.

A persoa,
centro da
educación

4A4.

Desde unha aprendizaxe comprometida coa realidade

Proxectos pedagóxicos que serven á contorna local

O Novo Contexto de Aprendizaxe de La Salle transforma a acción educativa e pastoral nas aulas poñendo a persoa no centro, enriquecendo o currículo con diversas fontes e promocionando a educación integral da persoa.

O ámbito de proxecto é especialmente útil para conseguir estes obxectivos, pero niso participan tamén os seminarios, obradoiros, acollidas e peches. Con toda a proposta, búscase non só combinar a aprendizaxe de contidos, competencias e valores, senón tamén concretalos na realización de tarefas de servizo á comunidade. Inspirados en metodoloxías como *Aprendizaxe-Servizo*, *Design for Change*, «*Eu podo*» e outros inspirados no Pacto Educativo Global, trátase de propoñer actividades integradas nas que o alumnado se forma ao enfrontarse a necesidades reais da súa contorna próxima.

Este tipo de proxectos insiren no currículo o compromiso social, vinculando explicitamente un servizo á comunidade cunha aprendizaxe significativa. Esta aprendizaxe pode ser un contido curricular e situarse nun ámbito de aprendizaxe concreta, pero pode ser unha aprendizaxe doutro tipo de contidos educativos, favorecendo o desenvolvemento de todos os principios pedagóxicos de NCA, incluíndo o seguimento e avaliación tanto da aprendizaxe como do servizo.

Proxectos pedagóxicos que serven á contorna local

Esta metodoloxía permite desenvolver competencias propias do «saber facer»: desenvolver un pequeno proxecto, organizalo, planificalo, poñelo en marcha. Tamén desenvolve o «saber ser», relacionado cos obradoiros, acollidas e peches de NCA, do mesmo xeito que todas as dinámicas de educación na xustiza, paz e solidariedade.

É un enfoque que une compromiso social e aprendizaxe de coñecementos, habilidades, actitudes e valores: Aprender a ser competentes sendo útiles aos demais. Permítenos que o noso alumnado tome conciencia, analice e comprenda as necesidades reais da nosa contorna máis próxima. Permítenos achegar o alumnado ás distintas realidades sociais, buscando a súa implicación nas solucións aos problemas cos que se atopa, é a mellor forma de educar membros socialmente activos e comprometidos. Favorece a actitude de servizo, pilar da identidade lasaliana.

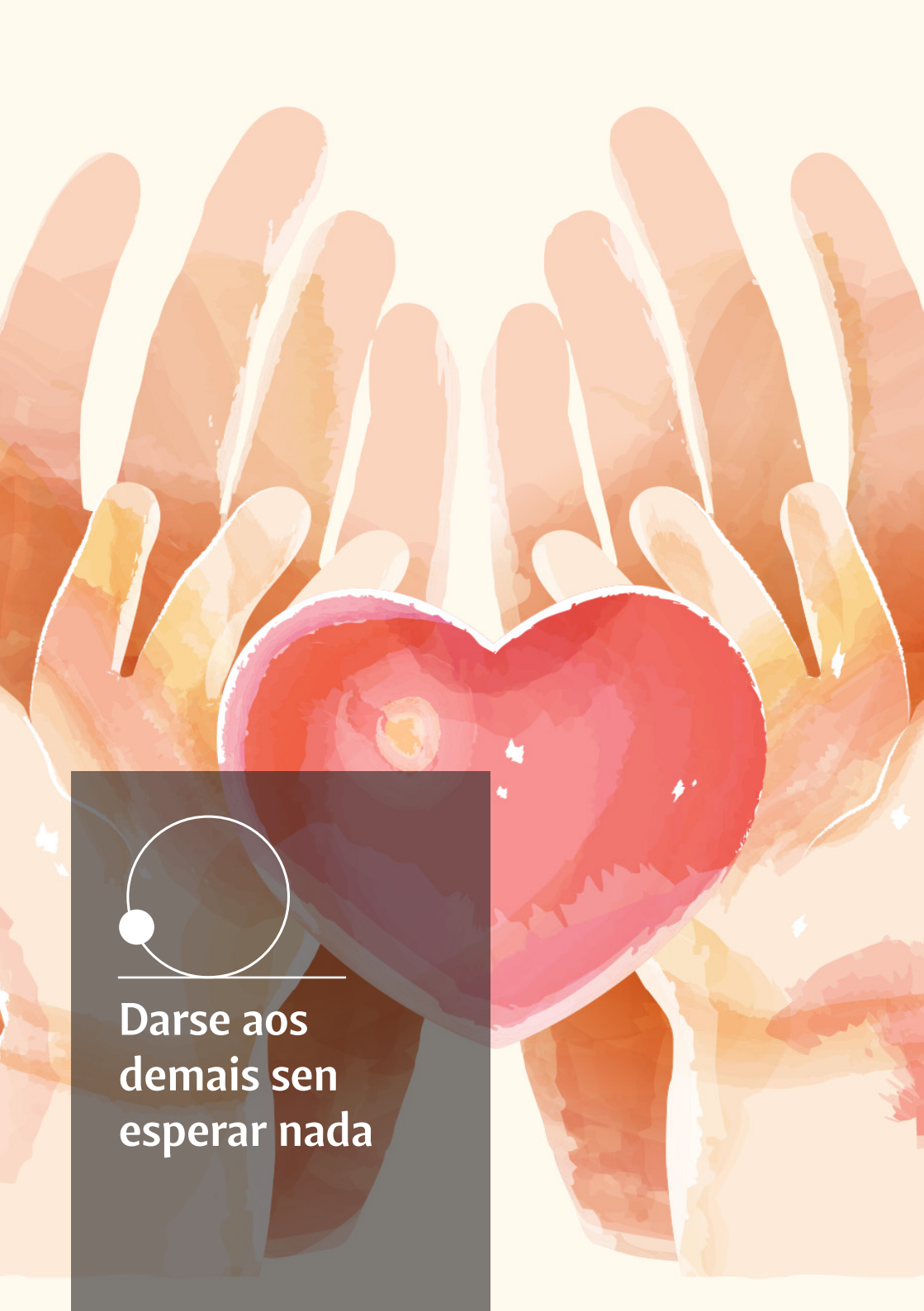
Constitúe unha oportunidade para «aprender a convivir», ao favorecer espazos de participación e traballo cooperativo, entre iguais e con axentes e institucións sociais. Potencia a fraternidade/comunidade, parte esencial do noso carisma lasaliano, como base para transformar a realidade.

Unha porta cara ao voluntariado

Os proxectos NCA poden axuntar dous obxectivos: o servizo á comunidade e as aprendizaxes que con el se adquiren. Estes proxectos son unha metodoloxía educativa que aproveita o valor formativo das accións solidarias para conseguir aprendizaxes significativas, tanto en coñecementos, como en habilidades, actitudes e valores. Ao mesmo tempo, mediante as actividades de compromiso coa realidade podemos achegar a todos os membros das comunidades educativas ao mundo do voluntariado.

Darse aos
demais sen
esperar nada

5A.

Desde a iniciación ao voluntariado

A importancia do voluntariado

A nosa visión do voluntariado susténtase no convencemento de que a acción en favor da xustiza, a solidariedade e a paz, así como a participación na transformación do mundo, é unha dimensión constitutiva da mensaxe evanxélica, da tradición Lasaliana e de cada unha das nosas obras.

Segundo iso, queremos ser testemuño de que é posible construír un mundo no que todas as persoas vivan dignamente e, para logralo, é imprescindible a participación de quen desexa vivir a solidariedade desde a nosa proposta de valores.

Así, o voluntariado é a resposta á chamada que vén dos empobrecidos e que, para as obras La Salle, convértese nunha proposta de acción con sentido, nunha vocación. Por iso, é imprescindible convidar, animar e formar o alumnado, as familias e os propios educadores para comprometerse en actividades de voluntariado a favor dos demais.

Que voluntariado

Entendemos por voluntariado o conxunto de actividades de interese xeral, desenvoltas por persoas que liberan parte do seu tempo para colaborar de forma solidaria, desinteresada e gratuíta, a favor da sensibilización, promoción e desenvolvemento das persoas e comunidades da contorna próxima e dos países empobrecidos, desde un proxecto compartido cunha ou varias organizacións e tendo como obxectivo final lograr unha sociedade mundial máis xusta e igualitaria.

Proxectos de voluntariado

Todo voluntariado, que pode consistir nunha actividade continuada no tempo, ou de accións puntuais, realízase a través de *entidades de prestadoras de voluntariado*, sempre enmarcadas dentro de programas a favor da igualdade, a liberdade, a solidariedade e a defensa do ben común.

Tanto as obras educativas lasalianas, así como ou Movemento Xuvenil Lasaliano–SalleXove e, sobre todo, as obras socioeducativas e as ONGD propoñen proxectos de voluntariado segundo os obxectivos específicos de cada realidade. En todo momento cúmprese o réxime xurídico das entidades de voluntariado (seguros, certificados, acordos de incorporación, rexistros...).

Ademais, os programas de iniciación ao voluntariado para a mocidade buscan colaborar con outras institucións e poden ofrecer oportunidades para os voluntarios en todos os ámbitos: social, internacional, ambiental, cultural, deportivo, educativo, sociosanitario, de lecer e tempo libre, comunitario... os diferentes plans e proxectos de voluntariado lasaliano están recollidos no proxecto correspondente.

Quen pode ser voluntario

Segundo a *Lei 45/2015, de 14 de outubro, de voluntariado*, poden ser voluntarios todas as persoas maiores de idade. No caso de menores entre 12 e 18 anos, poden facer voluntariado co consentimento dos proxenitores ou titores legais e sempre que o transcurso da actividade non prexudique o seu desenvolvemento e formación integral.

Xuntos para
construír un
mundo mellor

Anexo

Organización da educación na Xustiza nas obras educativas

Persoas e equipos

A educación na xustiza, solidariedade e paz é un proxecto para todos os ámbitos do Distrito: rede de obras educativas e socioeducativas, rede de comunidades lasalianas, ONGD, Movemento Xuvenil Lasaliano-SalleXove etc. Están implicados todos os educadores, familias, nenos, nenas e mocidade.

Todos os educadores dunha obra lasaliana son protagonistas e responsables da educación na xustiza, solidariedade e paz na súa contorna próxima. Os Equipos Directivos velan porque os principios da proposta de educación na xustiza, solidariedade e paz expresados neste *Proxecto Marco* se leven a cabo na súa obra, garantindo que sexan principios inspiradores de toda a cultura e clima da comunidade educativa, máis aló do curricular.

Os Equipos de Animación, a nivel distrital e sectorial, así como o Equipo de Educación na xustiza, solidariedade e paz do Distrito, animan e axudan á concreción e posta en marcha das diferentes propostas e actividades que poidan emanar dos principios inspiradores deste *Proxecto Marco*.

Coordinador/a de educación na xustiza, solidariedade e paz

Para asegurar a visión transversal da educación na xustiza, solidariedade e paz nas obras educativas, o Equipo Directivo delega nun coordinador/a na obra, que poida coordinar as actividades específicas do seu ámbito e velar pola coherencia do proxecto global.

- É o responsable de coordinar as accións emanadas deste *Proxecto Marco* na súa obra: desenvolvemento de actividades de achegamento á realidade, accións solidarias, promoción dos ODS, iniciación e promoción do voluntariado...
- É seleccionado/a de entre o profesorado da obra educativa en diálogo entre ou Equipo Directivo e o Equipo de Animación Sectorial, que establecerá os seus tempos de dedicación.
- Forma parte do Equipo de Pastoral da obra educativa e colabora no desenvolvemento integral do *Proxecto Pastoral* da obra.
- Se o volume da obra educativa o permite, coordina un Equipo de educación na xustiza, solidariedade e paz con outros educadores da obra.
- É unha persoa que ten sensibilidade coa realidade dos empobrecidos, contempla na súa opción de vida o compromiso coa devandita realidade e está aberto a implicarse nalgún voluntariado lasaliano.
- Ten unha visión global do centro, coñece a comunidade educativa e os dinamismos e estamentos que forman parte da vida escolar.
- Entende a súa responsabilidade máis aló do ámbito curricular e vela para que toda a comunidade educativa se implique na formación dun alumnado con maior conciencia social, na transformación da nosa contorna e no compromiso da comunidade educativa cos máis empobrecidos.

Coordinador/a de educación na xustiza, solidariedade e paz

- Realiza o seu labor en estreita colaboración coa ONGD lasaliana establecida na obra e as obras socioeducativas da contorna próxima, axudando ao traballo conxunto no propio da educación na xustiza, solidariedade e paz: voluntariado, Comercio Xusto...
- Vela pola formación da comunidade educativa nos temas contidos neste *Proxecto Marco*, ben sexa proponendo ou realizando actividades e iniciativas destinadas a tal fin na obra ou ben procurando a participación da comunidade educativa en espazos de formación dentro e fóra do mundo lasaliano.
- Axuda ao despregamento dos valores da educación na xustiza, solidariedade e paz en toda a proposta pedagóxica de NCA e fai seguimento dos posibles proxectos de aprendizaxe-servizo, iniciación ao voluntariado...
- Coordínase con todos os equipos pedagóxicos (titores, departamento de orientación...) e de comunicación da obra, para facilitar a visión e o traballo en educación na xustiza, solidariedade e paz.
- Participa nas reunións de coordinadores de xustiza, solidariedade e paz da rede de obras e colabora no desenvolvemento de plans e proxectos comúns.
- Recibe, desde a rede de obras, formación axeitada e actualizada para o cumprimento das súas funcións, así como o seguimento do seu labor.

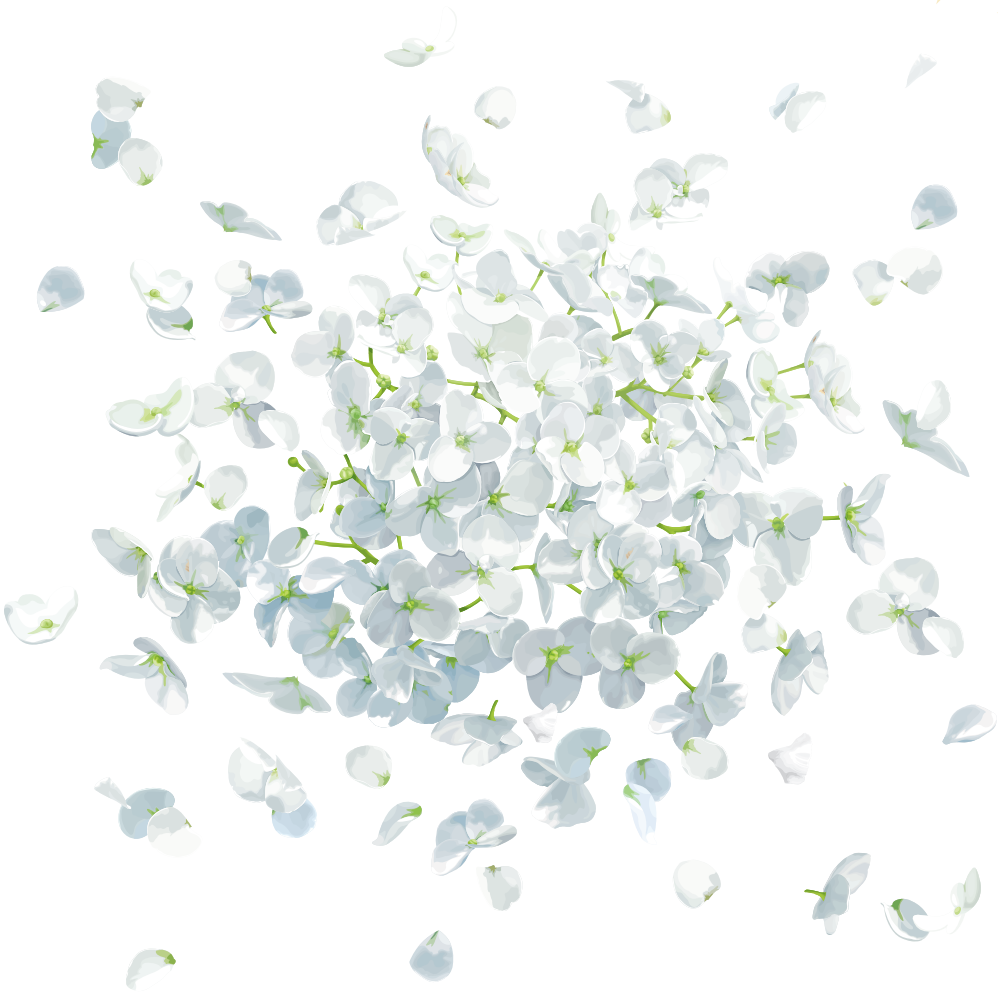
Cara á transformación das nosas obras

Como é natural nun *Proxecto Marco* así, será necesario seguir axuntando esforzos, propoñendo experiencias, avaliando iniciativas e planificando novas oportunidades de coñecer, interpretar e transformar a realidade. Cos principios presentados temos á nosa disposición os fundamentos para unha educación humana e cristiá coa mirada posta nos máis débiles. Queda agora o labor de concretar, suxerir e propoñer as mellores formas, metodoloxías e actividades específicas para que toda esta opción preferente siga crecendo e encarnándose no mundo.

Pensar en educar na Xustiza, solidariedade e paz implica afondar e actualizar a nosa identidade e fins como Familia Lasaliana, conectadas á súa vez coas novas realidades que vivimos no século XXI. Habemos de asumir a necesidade de afrontar cambios no persoal e no educativo, aproveitando o rico impulso que supón o Novo Contexto de Aprendizaxe.

- A nivel persoal, urxe atrevernos a cuestionar a nosa forma de vida, os valores que nos moven, os prexuízos e estereotipos que condicionan as nosas accións cotiás.
- A nivel educativo, faise imprescindible colaborar na renovación da nosa proposta evanxelizadora e educativa, para seguir propoñendo unha educación aliñada co modelo de humanidade que queremos.

Estamos a vivir un momento sociohistórico crítico e temos a oportunidade de ser parte da resposta que o noso mundo actual está clamando. Por iso, faise imprescindible que a educación na xustiza, solidariedade e paz siga sendo un eixe fundamental da nosa tarefa, tanto nas obras educativas como nas socioeducativas e ONGD, unidos ao resto de lasalianos e todas as persoas que *facendo moitas cousas pequenas, en moitos lugares pequenos, están a cambiar o mundo.*

Bibliografía

- ÁLVAREZ DE LOS MOZOS, P. (2019). *Servir a los pobres promover la justicia: panorámica histórica del apostolado social de la Compañía de Jesús*. Sal Terrae.
- CELORIO, G., & LÓPEZ DE MUNAIN, A. (Eds.). (2007). *Diccionario de Educación para el Desarrollo*. Hegoa.
- CHICA ARELLANO, F., & GRANADOS GARCÍA, C. (Eds.). (2016). *Loado seas, mi Señor. Comentario a la encíclica Laudato si' del papa Francisco*. Biblioteca de Autores Cristianos.
- COMISIÓN DE COORDINACIÓN DE ONGD LASALIANAS. (1996). *Cuadernos de cooperación al desarrollo*. PROYDE.
- DE CASTRO BARCO, M. (2013). *Dónde y cómo introducir la Educación para el Desarrollo en los centros educativos: Oportunidades y retos que la actual regulación del Sistema Educativo ofrece a la Educación para el Desarrollo y la Ciudadanía Global*. CCS.
- DEPALMA, R. (2019). *La educación para el desarrollo y la ciudadanía global: Una experiencia de investigación-acción participativa*. Graó.
- EDUCATIO, S. (2019). *Ciudadanía Global: una perspectiva Ignaciana*. Secretariado de Educación de la Compañía de Jesús.
- GARCÍA-RINCÓN DE CASTRO, C. (Ed.). (2015). *Identidad Cosmopolita Global. Un nuevo paradigma educativo-social para un mundo nuevo*. PPC.

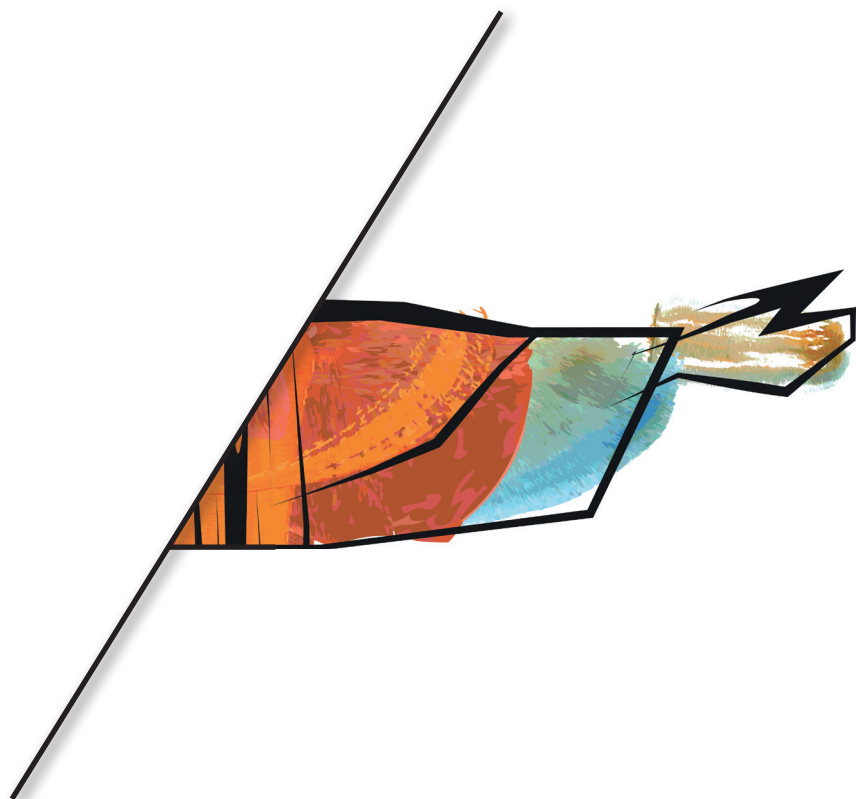
Bibliografía

- GONZÁLEZ BELLÓ, J. A. (2019). *No suspendas en doctrina social: una guía de repaso-aprendizaje sobre el pensamiento social de la Iglesia*. Amazon.
- GRAÑÓ, M., & FANJUL, G. (2017). *Somos el 99%. Una vuelta en bici por la desigualdad*. Alfaguara.
- JESUITAS, E. (2020). *Mujeres y hombres para una Ciudadanía Global. Cuadernos de pedagogía jesuita*.
- KÜPPERS, A., SCHALLENBERG, P., LOMBANA SÁNCHEZ, A., & BAURA GARCÍA, E. (2016). *DOCAT: ¿qué hacer?: la doctrina social de la Iglesia*.
- LA SALLE FRANCE. (2018). *Parcours d'Éducation à la Justice. Frères des Écoles Chrétiennes*.
- LARRÚ RAMOS, J. M., MARTÍNEZ MARTÍNEZ, J. L., LARRÚ RAMOS, J. M., LARRÚ RAMOS, J. M., CAMACHO, I., CAMACHO, I., AMO USANOS, R., APARICIO MALO, J. M., TATAY, J., TATAY, J., MORA ROSADO, S., & DÍEZ BOSCH, M. (2020). *Desarrollo humano integral y Agenda 2030: aportaciones del pensamiento social cristiano a los Objetivos de Desarrollo Sostenible*.
- MARTÍNEZ-ODRÍA, A., & GÓMEZ VILLALBA, I. (Eds.). (2017). *Aprendizaje-Servicio. Educar para el encuentro*.
- NUSSBAUM, M. C. (2012). *Crear capacidades. Propuesta para el desarrollo humano*. Paidós.
- OJEDA, J. A., & CANTÓN, M. (Eds.). (2017). *Design for change: un movimiento educativo para cambiar el mundo*. Ediciones SM.
- ORGANIZACIÓN DE LAS NACIONES UNIDAS. (2015). *Agenda 2030, con especial atención a la meta 4.7. Desarrollo sostenible y ciudadanía mundial*.

Bibliografía

- ORTIZ JIMÉNEZ, J., MORENO LOSADA, J., & RUIZ TÉLLEZ, T. (2019). *Alabado seas, mi Señor. Claves y propuestas de trabajo a la luz del Sínodo Panamazónico*. PPC.
- PANGRAZZI, A. (2006). *Hacer bien el bien. Voluntarios junto al que sufre*. PPC.
- PONTIFICIO CONSEJO DE JUSTICIA Y PAZ. (2003). *Compendio de la doctrina social de la Iglesia*. Biblioteca de Autores Cristianos.
- REIMERS, F. (2021). *Educación global para mejorar el mundo. Cómo impulsar la ciudadanía global desde la escuela*. SM.
- RUIZ CORBELLA, M., & GARCÍA-GUTIÉRREZ, J. (2019). *Aprendizaje-servicio: los retos de la evaluación*.
- SACHS, J. D., VILÀ, R., & PAN, K. (2015). *La era del desarrollo sostenible: nuestro futuro está en juego: incorporemos el desarrollo sostenible a la agenda política mundial*. Deusto.
- SCHLAG, M. (2021). *Manual De Doctrina Social De La Iglesia: Una guía para los cristianos en el mundo de hoy*. Di-daskalos.
- SIERRA, J. (2021). *Caminad según la vocación a que habéis sido llamados*. San Pablo.
- SORGE, B. (2017). *Introducción a la Doctrina Social de la Iglesia*. Sal Terrae.
- SOUTO COELHO, J. (2017). *Educación en valores sociales. Doctrina Social De la Iglesia para adolescentes y jóvenes*. PPC.
- URUÑUELA NÁJERA, P. M. (2018). *La metodología del aprendizaje-servicio: aprender mejorando el mundo*.

www.lasalle.es
www.colegioslasalle.org